

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Mintis

LIETUVŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

Nr. 154
KETVIRTADIENIS
1946 M. RUGPIŪČIOMĖN. 29 D.
I METAI

Kas gali išgelbėti taikos kongresą

Paryžius. Taikos kongreso delegacijų tarpe vis ryškiau iškyla nuomonė, kad 4 didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministeriai turi susirinkti konferencijos, kurioje galėtų išsiaiškinti 5 komisijose atsiradusias sunkenybes. Londono politiniuose sluoksniuose nurodoma, kad užsienio reikalų ministeris Bevinas, kalbėdamas su ministrių pirmininku Attlee apie konferencijos pažangą, bus palietęs ir 4 valstybių konferencijos klausimą. Bevinas, girdi, esąs tokios konferencijos šalininkas.

OPOZICIJA PRIES AUSTRALIJOS SIDLYMUS

Paryžius. Politinė komisija taikos sutarčiai su Italija rugpiūčio 27 d. posėdyje svarstė 1 ir 2 straipsnį. Australija savo siūlymą sudaryti pakomisę pasiūlytam sienų pertvarkymo klausimui peržiūrėti atsiėmė, kadangi Tarybų s-gos atstovas Vyšincki pareiškė griežtą protestą.

Balkanų ekonominė komisijoje Australijos siūlymas sudaryti reparacijų komisiją, kuri turėtų nustatyti reparacijų kiekį ir būdą, buvo puolamas Cechoslovakijos, Ukrainos, Gudijos ir Lenkijos. Ir Molotovas pasisakė prieš siūlymą.

Cechoslovakijos delegatas pareiškė, kad po pirmojo D.karo gauti patyrimai rodo, jog reparacijos devizomis esančios neįvykdomos.

Ukrainos delegatas pasakė, kad Rumunija, okupuodama Ukrainą, jo kraštui esanti padariusi žalą, kuri siekia milijonus rublių. Kitų sąskaiton Australija esanti dosni.

Lenkijos delegatas pažymėjo, kad Lenkija atsisakiusi nuo reparacijų iš Rumunijos.

Jugoslavijos neskus saugumo tarybai

Naujorkas. JAV užsienių reikalų viceministeris spaudos konferencijoje suteikė viešumai paaiškinimus apie Amerikos Jugoslavijos ginčą dėl dviejų Amerikos transportinių lėktuvų numusimo Jugoslavijos teritorijoje. JAV vyriausybė esanti patenkinta Jugoslavijos pastangomis atitaisyti įvykusį nesupratimą ir išvengti panašių nesupratimų ateityje, todėl atsisako nuo skundo iteikimo saugumo tarybai, kuris buvo numatytas tik Jugoslavijos nenoro prisipažinti blogai padarius atvejū.

DARBININKAI METĖ DARBA

Londonas. Reuteris praneša: Laivų statyklų įmonės Trieste perėmus kariuomenę ir policijai, 7.000 darbininkų metė darbą.

Jugoslavų profesinių sąjungų atstovai pareiškė, kad jų nariai neprašė darbo, kol nebus atitruakta kariuomenė ir policija iš įmonių.

MUZULMONAI BOIKOTUOJA INDIJOS VYRIAUSYBĘ

Londonas. Kongreso partijos pirmininkas Panditas Nehrus ir Gandis turėjo pasikalbėjimą su Indijos vicekaraliumi lordu Waveliu. Abu Indijos politikos vadai pirmiau turėjo savo partijos darbo komiteto posėdį, kuriame buvo aptartas ministrių vietų paskirstymas visoje Indijos vyriausybėje.

Muzulmonų lyga išleido įsakymą savo atstovams boikotuoti visas vyriausybės šaukiamas konferencijas. Šitaip elgtis nusprendusi dėl to, kad vyriausybė esanti nepatenkinamos sudėties, pareiškė lygos pirmininkas Jinnah.

Niurnbergo byla baigiasi

Londonas. Numatoma, kad Niurnbergo bylos posėdžiai baigsis šeštadienį. Popiet bus paskutinis posėdis. 1945 m. lapkričio 20 d. prasidėjusi byla tuo būdu užtruko daugiau kaip 9 mėnesius. Pasak korespondentų pranešimų sprendimų paskelbimo galima laukti per dvi savaites. Per tas savaites kaltinamieji galės pasakyti savo baigiamuosius žodžius. Tam dalykui jiems leista po 10 minučių. Prieš bylai baigiantis ir 4 prokuratūros atstovai pasakys baigiamąsias kalbas prieš 6 kaltinamas nacių organizacijas.

TRIESTE TEBESTREIKUOJA

Londonas. Trieste ir ties Triestu esančių laivų statyklų darbininkai tebestreikuoja ir rugpiūčio 27 d. susirinkime nutarė streiką varyti toliau. Britų kariuomenės viršininkas

Įmonės užimant buvo pasakyta, kad šios priemonės tikslas yra sutrukdyti italams palankių darbininkų gąsdinimą ir grasinimus jiems.

ITALIJOS PARTIZANAI NERIMSTA

Stuttgartas. Italijos karo meto partizanų vadas vėl kviečia savanorius kovoti dėl laisvės, dėl nusikaltėlių amnestijos ir prieš partizanų šalinimą iš policijos. Į jo šauksmą jau daugelis atsiliepė ir ištraukė paslėptus ginklus, išplėšė vieno miesto ginklų ir municijos sandėlį ir suėjo į kalnus.

GERAS DERLIUS BRITŲ ZONOJE

Londonas. Oficialiai pranešama, kad derlius britų zonoje Vokietijoje prašoka numatytąjį kiekį. Iš viso tikimasi surinkti 74.000 to. Gyventojams išmisti jo vis dėlto nepakanka. Ankstybųjų bulvių ir cukrinių runkelių derlius yra geras, vėlybųjų bulvių ir pašarinių derlius patenkinamas.

GANDIS KOMITETO POSEDYJE

Londonas. Naujajame Delhyje Gandis dalyvavo kongreso partijos vykdomojo komiteto posėdyje. Panditui Nehrui pasidarius pereinamosios vyriausybės nariu, vykdomajam komitetui reikėjo pririnkti vieną narį.

ARABAI NURODO DERYBŲ SĄLYGAS

Londonas. Palestinos arabų komitetas Britanijos aukštajam komisarui Jeruzalėje pranešė, kuriomis sąlygomis jie sutinka dalyvauti Palestinos konferencijoje Londone. Tarp kita ko reikalaujama, kad Jeruzalės muftis būtų Palestinos arabų delegacijos narys. Toliau, kad derybų bazė nebūtų Palestinos federacija.

pareiškė, kad jis kariuomenę ir policiją išstatyklų atitrauks tik tada, jei turės tikrą garantiją, kad darbininkai elgsis ramiai ir neardys tvarkos.

VOKIETIJOS EKSPORTAS Į AMERIKĄ

Vašingtonas. Amerikos prekybos ministerija praneša, kad prasideda kai kurių vokiečių gaminių importas į Ameriką. Visi Vašingtono pranešimai iš amerikiečių okupacinės zonos įgalina daryti išvadą, kad padaryta didelė pažanga porcelano; žaislų, radijo aparatų, laikrodžių ir kišeninių laikrodžių gamyboje, didesnė, nekaip tikėtasi. Galvojama apie šių gaminių eksportą.

AUSTRALIJOS VILNA VOKIETIJAI

Londonas. Į Bremeną atplaukė vienas britų laivas su 12.500 ryšulių vilnos, kuri yra atsiųsta iš Australijos, ir 1290 to avizinių dribsnių britų zonos gyventojams.

KRUPPO KONCERNO LIKVIDACIJA

Londonas. „Manchester Guardian“ korespondentas praneša, kad sąjungininkų kontrolės komisijai pateiktas britų planas Kruppo koncernui likviduoti. Pagal tą planą iš 90 įmonių būtų paliktą 6 ar 7, o kitos sunaikintos arba išmontuotos.

NUODUGNI KRATA ŽYDŲ KAIME

Londonas. Jeruzalėje rugpiūčio 26 d. oficialiai paskelbta: vieną kiamą į pietus nuo Haifos 3.000 britų karių tebekrečia ir šiandien. Pareiškiamas, kad tame kaime buvo organizacijos centras, kuris padėdavo nelegaliems žydų ateiviams išlipti į krantą.

TEBEGABENA Į KIPRĄ

Londonas. Dar 600 nelegalių žydų ateivių iš Palestinos gabenta į Kipro salą.

Petruilis.

Du ar trys blokai?

Psichologinėje ir propagandinėje kovoje įvairiose tarptautinėse konferencijose, o taip pat spaudoje ir per radiją sovietų atstovai dažnai aštria forma prikiša vakarų demokratiniams valstybėms, kad jos organizuoja anglosaksų bloką, nukreiptą prieš Sovietų Sąjungą ir kitas jai draugiškai nusiteikusias valstybes, kas veda prie pasaulio padalinimo, dar didesnę interesų kolizijos, o tolimesnėje ateityje gal net prie ginkluoto susirėmimo. Anglosaksai su tuo nesutinka, ginasi ir nurodo rytų bloką, kuris efektyviai veikia, nesitenkindamas dabartinį savo pozicijų gynimu, bet dar siekdamas naujų įsitvirtinimų įvairiose pasaulio šalyse.

Kas stebi politinį gyvenimą, tas mato, kad šiandien pasaulis ištikrųjų yra pasidalinęs į du blokus, kurie nerodo tendencijos kapituliuoti, bet stengiasi vienas kitą nugalėti. Nepasitikėjimo, įtarimų ir priešingų siekimų atmosfera, skirianti šiuos du blokus, nemažėja, o didėja. Tai blokai, kurie savo esme panašūs į susidariusius antrojo pasaulinio karo metu blokus, kovojusius ligi vieno jų besąlyginės kapituliacijos. Skirtumas tarp antrojo pasaulinio karo ir dabartinių blokų yra tik toks, kad pirmieji buvo oficialūs, patvirtinti atitinkamomis sutartimis ir užantspauduoti karo lauko draugyste, o vaskutinieji yra neoficialūs, neregistruoti, viešai neskelbti. Tačiau jie egzistuoja. Jų buvimo ir veikimo faktą įrodo diskusijos ir balsavimų rezultatai vykstanciose konferencijose, kurios šaukiamos įvairiais titulais, bet iš tikrųjų turi surasti tarp tų blokųodus vivendi, suderinti jų interesus kompromisų keliu.

Valstybių susigrupavimus ar blokus išsiskiria rimtas pavojus, gresiantis eilei valstybių, tų valstybių pasireiškiantis interesų bendrumas ar politinis šantažas, būdingas tuo, kad stipresnė valstybė priverčia silpnesnę valstybę remti jos politiką, gąsdindama, jog priešingu atveju panaudos prieš ją represijas. Antrojo pasaulinio karo ašies valstybių bloko pagrindą sudarė bendri Vokietijos, Italijos ir Japonijos imperialistiniai interesai, pagal kuriuos buvo siekiama pasaulio hegemonijos. O sąjungininkų bloką išsiskiria reikalas pastoti kelią agresijai ir apsiginti nuo tykojančio prieš. Nors į sąjungininkų bloką įeinančių valstybių ne visi interesai buvo suderinami, bet vis dėlto jos susijungė, nes apsigynimo interesas sudarė aukščiausią bėdrą tikslą, kuriam reikėjo palenkti kitus nesuderinamus ar net diametriškai priešingus reikalus.

Karui sėkmingai pasibaigus, sąjungininkams pasiekus pergalę, išnyko tas veiksnys, kuris juos jungė, o kiti atskirų valstybių interesai ėmė reikštis stipresne forma. Kaip karo metu į pirmą vietą buvo iškelti bendri reikalai, taip dabar į priekį išsimume priešingumai. Besvarstant pokarinio pasaulio organizacijos klausimą, sąjungininkų bloke iškilio dvi skirtingos tezės, apie kurias ėmė grupotis buv. sąjungininkai,

stengdamiesi savo pusėn patraukti taip pat buv. priešų kraštus. Kai vakarų demokratijos siekia tvarkyti pasaulį laisvės ir tautų apsisprendimo principu, tai vad. progresyvioji demokratija deda pastangas realizuoti savo imperialistinius tikslus, įvesti visame pasaulyje komunistinę santvarką ir paskelbti proletariato diktatūrą. Štai pagrindai tų dviejų blokų, kurie faktiškai susidarė ir veikia buv. sąjungininkų lageryje, bet prie kurių nenori prisipažinti nei viena šalių. Kaip anksčiau visų sąjungininkų nuomonės ir interesai prieš sumušimo reikalu sutapo, taip dabar taikos organizacijos ir pobūdžio reikalu išsiskyrė. Nors nei viena šalių apie savo tiesioginius tikslus viešai ir atvirai nepasisako, bet įvykių raida juos išsifravo ir parodė pasauliui, kuris jau nebetiki sąjungininkų vieningumu ir interesų suderinamumu. Vašingtonas ir Maskva, tai sąjungininkų tarpe iškilusių dviejų blokų centrai, apie kuriuos grupuojasi kitos valstybės.

Veikiantieji blokai yra skirtingi ne tik savo tikslais, bet taip pat organizacija ir taktika. Vakarų demokratijos blokas neturi jokios organizacijos. Jis susidarė spontaniškai, kaip reakcija prieš vad. progresyvosios demokratijos agresiją siekiančia pasaulio

Kaip gi su Aliaska?

Birželio mėn. 27 d. „Argentinos Lietuvių Balsas“ svarsto, ar lietuviams tremtiniams, besirengiant įvairiems emigracijos eventualumams, nevertėtų rimčiau kreipti dėmesio Aliaskai, tam dar, palyginti, retai apgyventam, bet labai turtingam kraštui. Laikraštis pastebi, jog tuo reikalu yra susirūpinę ir JAV lietuviai. Esą, žymus JAV lietuvių veikėjas, ilgametis Emigracijos departamento pareigūnas, Vincas F. Jankauskas sudaręs planą, kaip lietuvius DP apgyvendinti Aliaskoj. DP įkurdinti Aliaskoj buvo projektavęs ir JAV mlyn. Harold Ickes. Tačiau dėl susidėjusių politinių aplinkybių jis turėjęs apleisti savo postą ir tuo būdu jojo planas netekęs realiesnio pagrindo. V. Jankauskas ieškąs savo planui Amerikos lietuvių organizacijose pritarimo, tačiau šios labiau linkusios DP emigracijos bangą pakreipti Argentinos kryptimi, kur esą tinkamesnis klimatas, nei Aliaskoj ir kur kiekvienam atkeliavusiam užtikrinta ateitis. Tačiau Argentinos lietuvių laikraštis teigia, jog Aliaskoj, kaip ir Kanadoj, Brazilijoj ar Urugvajuj, atvykęs emigrantas gali iš savo darbo pragyventi. Tų tautų žmonės, kurie atvyksta su kapitalu arba kooperatyviškai organizuoti, Aliaskoj įsikuria geriau nei JAV. Ypač verslininkams esančios labai platus galimūmą greit įsikurti ir gražiai verstis.

Baigdamas laikraštis griežtai atmeta vėlionies rašytojo Mato Salčiaus nekapitalistinė lietuvių kolonizacijai pirštą Boliviją, ir nepamiršęs pasisako prieš prof. K. Pakšto siūlymą Tanganiką, Angolą ir Venezuelą. - j

LIETUVISKA TRANSLIACIJA PER VATIKANO STOTĮ

Nuo birželio 8 d. Vatikano radijo stotis pradėjo transliuoti lietuviškus pusvalandžius. Transliuojama kas antras šeštadienis 20 val. 45 min. Romos (Centro Europos) laiku. Reikia tikėtis, kad ši transliacija neapsiribos vien tik religiniais pranešimais, bet duos žinių ir iš kitų lietuvių gyvenimo sričių.

diktatūros. Jo gimimas yra visiškai naturalus. Jį išsiskleidė pavojus, gresiantis visoms valstybėms, esančioms į vakarus nuo geležinės uždangos. Jo iškilimui nereikalinga buvo nei agitacija, nei prievarta, nei apgaulė. Jį sutormavo savisaugos instinktas, kuris ir toliau jį tebecementuoja. Todėl jam nereikalingos jokios sutartys, jokios taisyklės. Jo nariai laisvai galvoja ir veikia visose srityse, reikią skirtingas nuomones, ginčijasi tarp savęs, bet kiekvienam svarbesniam reikalui, o ypač kovoje prieš rytų bloką eina iš vien. Tai verčia juos daryti ne baimė prieš savo bloko vadovą, bet reikalo sąmoningumas ir interesų bendrumas. Šio bloko galybė remiasi ne atskirų vyriausybių sutarimu, bet tu kraštų visuomenių įsitikinimu, vieningumu ir bendro reikalo sąmoningumu.

Visai kitaip yra su vad. progresyvosios demokratijos ar rytų bloku, kuris turi beveik, karinio pobūdžio organizaciją, paremtą įsakymu ir besąlygiu paklusnumu. Šį bloką suorganizavo Sovietų Sąjunga iš savųjų provincijų - Ukrainos ir Gudijos, kurioms neaiškiu pagrindu ir nesuprantamais motyvais tarptautiniame gyvenime suteiktos savarankiškų valstybių teisės, o taip pat tų valstybių, kuriose jos pastangomis ir pagalba komunistai perėmė valdžią, kaip Jugoslavijoje ir Lenkijoje, skelbdami diktatūrą, vykdomą pagal Maskvos dirgavinimą. Ligi šiol dar nebuvo atsitikimo, kad šio bloko nariai kurioje nors konferencijoje būtų pasirodė skirtingų nuomonių. Visuomet ir visur jie yra „vienminčiai“, kaip yra „vienminčiai“ kariai, veikiantieji pagal įsakymą. Be to, šio bloko nariai yra susirėję tarp savęs ir su bloko iniciatoriumi bei vadovu ivairiomis savitarpio pagalbos sutartimis. Geležinė uždanga sudaro šio bloko vakarinę ribą. Šio bloko organizacija yra paremta jėga. Atskirų valstybių iš šio bloko išstojimas ar veikimas prieš jį yra neįmanomas. Į jį įeinančioms valstybėms vadovauja Maskvos skirti asmenys. Ši bloką sudaro vyriausybės, bet net tautos.

Paskutiniu metu šalia šių dviejų blokų nedrąsiai keliama mintis trečiojo bloko, kuris turėtų remtis Anglija ir Prancūzija, kaip pagrindinėmis valstybėmis. Šiam blokui siūlomi ivairūs pavadinimai, kaip „Senoji Europa“, „Vakarinių tautų šeima“ ir „Anglijos-Prancūzijos santarvė“, išplėsta visoje vakarų Europoje ligi geležinės užuolaičios. Pastaruoju metu šį bloką karštai propaguoja W. Churchill ir gen. de Gaulle, kurių autoritetas ir reikšmė antrojo pasaulinio (mukelta į 3 p.)

LTB Švietimo Valdybos žodis, naujuosius mokslo metus pradėdant

Pradėdame naujus mokslo metus. Peržvelgę praėjusių mokslo metų darbą, drašiai galime didžiuotis mokytojų, tėvų ir visos mūsų šviesuomenės iniciatyva, su-
manumu, atkakliu pasiryžimu ir ištverme, kuriant švietimo įstaigas. Daug kur pa-
tiesiems mokytojams teko rūpintis mokyk-
los patalpomis, inventorium. Darbas pra-
dėtas be vadovėlių, be mokslo priemonių.
Mokytojai turėjo rašyti konspektus. Pra-
dėjom organizuoti vadovėlių spausdinimą.
Mokiniams buvo steigiami bendrabučiai,
gerinamos darbo sąlygos, kad auklėjimas
ir mokslo našumas būtų išlaikytas tinka-
moje aukštuomoje net ir sunkiausiomis
tremtinių gyvenimo sąlygomis.

Visos kliūtys laipsniškai nugalimos. Mo-
kytojai parodė daug idealizmo ir pasiau-
kimo, dirbdami be atlyginimo.

Lietuvių S-gos ir vėliau LTB Centro
įstaigos patvarkė, kad visas lietuvių švie-
timo darbas būtų vieningas, planingas ir
turėtų tvirtą teisinį pagrindą. Todėl nus-
tatyta, kad mūsų mokykla būtų tvarka-
koma Lietuvos švietimo įstatymais, taisy-
klėmis ir tradicijomis, prisiderinant prie
gyvenamojo laiko reikalų. Tremtinių mo-
kykloje dėstomieji dalykai einami pagal
atitinkamas Lietuvos mokyklų programas.
Auklėjimo kryptis - tautinė krikščioniška.

Mūsų dėsnių laikydamiesi ir vieningai
dirbdami, mes užbaigėme labai sunkaus
darbo ir pasiaukojimo pareikalavusius
pirmuosius tremtinių mokslo metus, at-
nešusius gerų rezultatų. Tremtinių Ben-
druomenė tuos žygius įvertina su džiaugs-
mu ir pasididžiavimu.

Keletas pastabų naujųjų mokslo metų pradžiai

Vėl stovime prieš didžiulį atsakingą
švietimo darbą. Sąlygos maža kuo pager-
ėjo, kaip ir visos mūsų tremtinių gyve-
nimas.

Grumiamės už savo ateitį. Visas jėgas
įtempiname, visus žmones išnaudojame,
kad dirbtų kas ką pajėgia.

Kreipiame daugiau dėmesio į speciali-
nius mokslus. Labai svarbu tremtinių
jaunimą paruošti profesijai.

Švietimo Valdyba sveikina kiekviena
iniciatyva, kas imasi steigti specialines
mokyklas ar kursus. Daug gražios inicia-
tyvos šiuo reikalu parodė gerb. Inžinierių
Draugija, Miškininkai, Ekonomistai.

LTB Švietimo skyrių pareiža sudaryti
planus, ieškoti žmonių būdų, ir priemonių
šitą mokslo sritį plėsti.

Visi švietimo darbuotojai savopatyrimu
ir nuosirdžiu reikalo įvertinimu taip
pat padės specialinių mokslo organizavi-
mo sunkumus nugalėti.

Vaikų darželių tinklas per mažas. Jų
darbas labai reikšmingas ir reikalingas.
Reikia tinklas plėsti. Trūkstanta specia-
listų. Pradžios mokyklų inspektoriai yra
susirūpinę vaikų darželių reikalą gerinti.
Reikia ieškoti šiai sričiai tinkamų auklė-
tojų, jas parengti. Reikia išgyti jems žais-
lų ir kitokių pedagoginių priemonių. Švie-
timo skyriai į šią sritį kreips daugiau dė-
mesio.

Pradžios mokyklų pedagogai dirba visu
rimtumu, patyrimu, be priekaištų. Moki-
niai į gimnazijas ateina gerai parengti.
Vadovėlių reikalas baigiamas tvarkyti.
Darbas palengvės ir dar gerės.

Gimnazijų pedagogų darbo rezultatai
ytin reikšmingi. Mūsų abiturientai jau
stoja į universitetus. Šioje vietoje mes
susiduriame su tarptautiniais veiksniais,
imamės visą atsakomybę už mūsų auklė-
tinių paruošimą ir išauklėjimą. Vienas
kitas nepilnai paruoštas ar „iš pasigallė-
jimo“ praleistas abiturientas gali sukelti
abejotimų mūsų gimnazijų geru vardu ir
sugriauti pasitikėjimą visa mūsų švietimo
sistema. Visu griežtumu turime laikyti
mūsų švietimo įstaigų orumą, pradėdant
vaikų darželiu ir baigiant gimnazija.

Sia prasme per pastaruosius mokslo me-
tus laikėmės pakankamoje aukštumoje
ir mūsų išduoti brandos atestatai atitin-
ka universitetų reikalavimus.

Tinkamu gimnazijos vadovėlių iš Lie-
tuvos beveik neturime atsivežę. Praėjusių
jų mokslo metų praktika parodė, kad mū-
sų mokytojai gali ir naujų vadovėlių ar
bent konspektų parašyti. Vadovėlių leidi-
mu ir planingu paskirstymu mokykloms

rūpinasi Švietimo V-bos Knygų Leid. Ko-
misija, su kuria mokytojai turėtų palaikyti
glaudų kontaktą.

Šią vasarą pastebime stovyklose ten-
denciją mūsų progimnazijų ir gimnazijų
tinklą dar plėsti. Kur praeitais metais
turėjome II laips. pradžios mokyklas su
keletu aukštesniųjų skyrių mokinių, ten
užsimota pasivadinti progimnazija; pro-
gimnazija, patraukusi iš kitur keletą
aukštesniųjų klasių moksleivių, būtinai
nori pasidaryti gimnazija. Ar tai reikalinga?
Juk II laips. pradžios mokyklos moki-
niai turi tas pačias teises, kaip ir pro-
gimnazijos I-IV kl. mokiniai. Nei dides-
nių teisių nei garbės, nei mokytojams nei
mokiniam. Visai pagrįstai galime di-
džiuotis savąja 8 metų pradine mokykla
ir jos dideliu darbu kad ir vargingiausio-
mis vargo mokyklos sąlygomis. Dar blo-
gliau su tendencija plėstis ir pilną gimna-
ziją, kur nėra svarbiausiems dalykams
diplomuotų mokytojų. Švietimo V-ba,
stovėdama šių reikalų sargyboje, tokių
gimnazijų negali tvirtinti, juo labiau, kad
gimnazijų tinklą turime pakankama.
Gimnazijų autoritetą remiame diplomuo-
tais mokytojais. To principo švietimo va-
dovybė iki šiol laikėsi ir toliau laikysis,
skirdama naujus bendradarbius.

Jautri problema - mokytojų parinki-
mo ir pasikeitimo reikalai. Didelių sun-
kumų mums sudaro mūsų stovyklų užda-
rymas žmonių kilnojimuisi. Mes turime
stovyklų su cenzuotų mokytojų pertekliumi,
kitur tokių trūksta, o atsikelti iš
kitur neįsileidžia. Vietos švietimo skyriai
ir tėvų komitetai turėtų padėti gimn. va-
dovybei reikalingiems žmonėms sudaryti
sąlygas atsikelti iš kitur, kur jie neišna-
dojami.

Mokytojų tarybos kviečiamos savo po-
sėdžiuose nagrinėti mūsų švietimo ir auk-
lėjimo reikalus, skaityti referatų, kelti
sumanymų, juos siūsti Švietimo Valdybai.

Mokytojų tarybų senesnieji nariai turė-
tų visuomet duoti pasisakyti ir jaunes-
niesiems kolegoms, reikia išklausti kiek-
viena nuomonė. Mokytojų taryba yra vie-
ta, kur turi nuolat augti ir tobulėti pe-
dagoginės jėgos, kur vieni kitus turi pa-
žinti ir gerbti, kad būtume kaip viena
šeima. Daugiau pagarbos, ir dar gražiau
dirbsime, kaip dera auklėtojų šeimoje.

Švietimo Valdyba turi duomenų ir rim-
to pagrindo įspėti, kad nė vienas nepa-
mirštume vyriausio mūsų uždavinio esan-
čiai ištrėmimo lietuvių tautos daliai svei-
kai ir pajėgiai išlaikyti, lietuviu vardu
saugoti, tautiniam solidarumui ugdyti ir
tuo keliu naujam gyvenimui nepriklauso-
moje tėvynėje ruošti.

Mokytojai dar turi ir specialų garbingą
pavedimą - esame tremtinių gerovės ir
tautos garbės įpareigoti išlaikyti su lig-
šioliniu idealizmu ir pasiaukojimu.

LTB Švietimo Valdyba.

(atkelta iš 2 p.)

karo metu visiems gerai žinoma. Paskutinis
jų savo kalboje formulavo motyvus, dėl ku-
rių Prancūzijos interese glūdi sugrįžimas
prie senos Anglijos-Prancūzijos karinės są-
jungos. Iš tų kalbų atrodo, kad naujo bloko
iniciatoriams rūpi ne tiek sudaryti pertvarą
tarp veikiančių blokų, ne tiek tuos blokus
neutralizuoti, kiek sujungti visas jėgas, ku-
rios galėtų atremti sovietų veržimąsi, sudar-
rantį rimtą pavojų „senosios Europos“ liku-
čiams. Matydami, kad sovietų entuziastams
ir agentams leidžiama vakaruose laisvai
veikti, o rytinėje geležinės uždangos pusėje
bet kokios vakarų įtakos slopinamos, kaip
„reakcionerių, fašistų, kapitalistų ar gen.
Anderso intrigos“; vyrai, vedę Angliją ir
Prancūziją paskutinio karo metu į laimė-
jimą, nagrinėja galimybę ir reikalą naujo
bloko, kurio ašmenys būtų nukreiptos į

rytus, jų vedama politika okupuotuose kra-
stuose ir naujai ruošiamą agresiją. Šio bloko
sudarymo reikalas iškyla todėl, kad dabar-
tinio vakarų bloko priekyje išsimušusi Ame-
rika nevisuomet pilnai supranta Europos
reikalus ir atjaucia jos rūpesčius. Naujas
blokas neišardytų veikiančio vakarų bloko,
o būtų tik jo papildymas specialiai Europos
reikalams.

Prieš šį projektą griežtai pasisakė labiau-
siai suinteresuotas rytų blokas, kuris savo
atstovu šiuo žygiu pasirinko Thorezą. Prieš
porą savaitių Rouen mieste pasakyoje ka-
boje jis griežtai pasisakė prieš „vakarų
bloką“ ir „ispėjo“ Prancūziją, kad ji nerem-
tų savo saugumo tebesiaunanciais ar nau-
jai projektuojamais blokais. Tuo jis aiskiai
pripažino šalia vakarų bloko dar kitą bloką,
kuriuo yra rytų blokas. Vakarų bloko kom-
binaciją jis vadina hitlerizmo ir vokiečių
trustų gynimu. —

ĮSTEIGTA TEISINGUMO VADYBA

Londonas. Nuo spalio 1 d. Hamburge
steigiama teisingumo vadyba britų zonoje.
Ši įstaiga perims dalį buvusios reichs tei-
singumo ministerijos kompetencijos. Va-
dyba turės 3 skyrius: pirmininkų, baudži-
amosios ir civilinės teisės skyrius. Jai va-
dovaus pirmininkas, vicepirmininkas ir 2
direktoriai, kuriuos skirs britų kontrolės
įstaiga.

ZYMĖTINI LEIDYKLŲ ADRESAI IR LEIDINIŲ KAINOS

Iš laikraščių patiriame apie įvairius naujai išspausdintus vienkartinus leidinius, žurnalus, knygas, bet mieliems leidėjams tikrai būtų verta pažymėti adresus ir kainas, nes leidinio ieškančiam skaitytojui dėl tų dalykų būna nemaža vargo, kol pasiseka susigaudyti.

Stai išleistas žurnalas „Tėvynės Sešelyje“. Kur jį gauti ir kiek pinigų siųsti? Sužinojus adresą, reikia rašyti administracijai ir prašyti prisiųsti žurnalą. Jeigu patikės, tai prisiųs, bet nereikalingas susirašinėjimas po kelis kartus, nors žinant kainą būtų galima iš karto ir pinigų siųsti ir pageidaujamąjį egzempliorių skaičių pažymėti.

Skaitėme, kad „Patria“ Tuebingene išleido S. Santvaro eilėraščius; paskelbta ir kaina, bet nėra smulkesnio adreso. Tuebingenas ne toks mažytis.

Leidžiamas rotatorium spausdinamas žurnalas „Vagos“. Taip ir nežinome, kiek jis kaštuoja, koks jo smulkesnis adresas. Išleistos kelios smulkesnės knygelės vaikams,

Amerikos ukrainiečių kongresas

Gegužės 31 ir birželio 1 d. Vašingtone įvyko Trečias Amerikos ukrainiečių kongresas, kuriame dalyvavo 322 įvairių ukrainiečių organizacijų delegatai. Pirmininkavo adv. R. Snuk. Pirmąją kongreso dieną vyko daugiausia organizacinis darbas ir rašytojo Franko pagerbimas. Antrąją gi dieną buvo karta ir Ukrainos byla“, Kliaudija Olesnicka - Organizuotos ukrainietės moterys teisingos taikos kūryboj“ ir Bohdan Katanaj - „Ukrainiečių kongreso komiteto veiklos galimybės“.

Kongresas priėmė eilę rezoliucijų, jų tarpe vieną pagrindinę - pasaulio taikos klausimais. Joje pabrėžiama, kad laimėjus karą prieš fašizmą ir nacizmą, tenka pateisinti pasaulio viltis, sudėtas į Keturias laisves ir Atlanto Chartą. Tai galima atlikti per UNO, privisa eilę paskaitų - referatų. Prof. Mikola Cubatij skaitė tema „Dabartinė Ukrainos bylos padėtis ir galimybės“, dr. Luka-My-suba - „Kaip ir kuo gelbėti užjūrio ukrainiečius“ kun. Vasil Kusnir (tik ką grįžęs iš tremtinių stovyklų Europoj lankymo) - „Tremtinių lankymas ir jų klausimo sprendimas“, dr. Volodimir Halan - „Pašalpa ukrainiečiams“, kpt. Josif Lishir - „Mano susitikimai su ukrainiečiais tremtiniais“, Dmitro Halcin - „Dabartinis persilaužimo momentas ukrainiečių gyvenime Amerikoj“, prof. Lev Dobrianskij - „Mūsų jaunesnioji imant Zmogaus Teisių Chartą, panaikinant penkių didžiųjų, veto teisę, JAV išlaikant savo stiprybę ir panaikinant tironiją, totalinių diktatūrų įsteigta. O tokia tipinga totalinė diktatūra yra Sovietų Rusija, kurios agresija grėšia pasaulio taikai. Rusų agresijos aukų tarpe suminiama tautinės ukrainiečių respublikos sutriuškinimas, Baltijos valstybių Lietuvos, Latvijos, Estijos - okupacija, Suomijos užpuolimas ir kita. Kitose rezoliucijose Ukrainiečių Kongresas reika-

Paryžiuje įsisteigė Tautų Teisių Lyga

Liepos mėn. Paryžiuje buvo įsteigta Tautų Teisių Lyga, kurią suorganizavo visų politinių srovių, išskiriant komunistus, politikai, mokslininkai ir menininkai. Lygos garbės pirmininku išrinktas žymus Prancūzijos socialistų veikėjas veteranas 80 metų Bracke-Besrouseaux, o pirmininku - Jean Texcier.

bet vėl nei kainos žinomos, nei adresas.

Tai tik keli pavyzdžiai, bet tokių dalykų nuolat būna. Kad leidėjas būtų lengviau pasiekiamas, kad nereikėtų jo taip partizaniskai gaudyti, jei leidinyje nėra pažymėtos kainos, leidėjas galėtų pažymėti nors spaudai siunčiamuose egzemplioriuose ir tokiu būdu kaina patektų į laikraštį. Būtų malonu, kad laikraščiai, paminėdami naujo leidėjo naują leidinį, pažymėtų adresą, jei toks žinomas.

Už tai bus dėkingas skaitytojas, kuris neturi kantrybės sulaukti, kol naują leidinį užvės ar pro šalį pravės iš to uždariaująs geradaris.

K. Barėnas.

lauja ginti tremtinių teises, smerkia Rusijos NKVD siautėjimą Ukrainoje, remia UNO, sveikina prezidentą Trumaną, pagerbia Amerikos didvyrius - karius, taip pat ukrainiečius kovotojus už tiesą ir Ukrainos laisvę. Kongresas pabrėžia, kad Ukrainos išlaisvinimo reikalas nėra vienu tik ukrainiečių reikalas, bet kartu raktas į tarptautinių jėgų subalansavimą ir pasaulio taikos sustiprinimą.

Be to, Kongresas pasmerkė Maskvos pradėtą unitų ir Ukrainos autokefalinės stačiatikių bažnyčios persekiojimą, užgyrė šalpos akcija tremtiniais, natarė remti ir platinti kas trys mėnesiai išleidžiamą „The Ukrainian Quarterly“, plėsti Kongreso skyrių tinklą. Kongrese išrinkta nauja valdyba iš 7 asmenų pirmininku Stepan Sumeiko, taip pat išrinkta ir politinė komisija iš 16 asmenų.

LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS ITALIJOJE

Italijoj atsidūrę lietuviai tremtiniai anksčiau Romoje buvo pradėję leisti rotatorinį laikraštį „Lietuvių Balsas“. Šio laikraščio birželio mėn. Nr. 9-11 jau išleistas spausdintų spausdintas su visais lietuviško šrifto ženklais. Tai maždaug „Laisvės Varpo“ formato laikraštis, gražiai redaguojamas. Į mūsų rankas patekęs 9-11 numeris turi 10 pusl., yra keletas įdomiai parašytų straipsnių ir nemaža informacinės medžiagos iš lietuvių gyvenimo visame pasaulyje.

Lietuvių Balsas“ paskelbė konkursą parašyti straipsnį tokia tema: „Kokia turėtų būti pasaulio santvarka ir kaip jos atsiekti“. Už geriausiai parašytą straipsnį paskirta 1.000 lyrų premija. Konkurse dalyvauti pakviesti ir už Italijos ribų gyvenant lietuviai. Deje, konkurso terminas nustatytas iki rugpiūčio 15 d., tad vargu ar kas iš tolimesnių kraštų lietuvių galėjo jame dalyvauti.

Lyga paskelbė tokio turinio deklaraciją:

„Talkos sutartys iš 1919 m. buvo paremtos kilniu dėsniu: tautų apsisprendimo teise. Tautų Sąjungos paktas pridėjo dar antrąjį dėsni: valstybės įstojančiųjų Tautų Sąjunga, turi valdytis liberaliniu būdu. Tad praėjus beveik 100 metų, didžiosios 1848 m. idėjos, už kurias daugelis didelės širdies žmonių paaukojo savo gyvybes, tarptautiniame gyvenime pakeitė Vienos Kongreso printus jėgų pusiausvyros ir paniekos tautų teisėms dėsnius. Šis demokratijos laimėjimas, atrodo, bus iškiepytas tautiniam gyvenime ir Atlanto Charta, Roosevelto ir Churchillio pasirašyta, kuri yra ištisas šių dėsnių atvaizdas. Tačiau įvykiams beriedant toliau, ši tarptautinė demokratija tapo „karo auka“. Šiandien jau nebėra tautų apsisprendimo. Ištiesios valstybės pranyksta iš pasaulio žemėlapiu. Kitos valstybės - netgi iš laimėtojų stovyklos - atsiduria be visuomenės atsilikavimo atliktų teritorinių pakeitimų akivaizdoj. Kai kuriuose kraštuose neberespektuojama tautų teisės į liberalinį valdymą. Prieš 50 metų aiškaus teismo prieš vieną asmenį neteisėtumo akivaizdoj susiorganizavo Zmogaus Teisių Lyga. Ji pasiryžė ginti neraišytą žmogaus teises kiekvienu atveju, kai tik jos yra pažeidžiamos. Lyga nedisponavo jokia realia jėga, bet ji pasiekė didelių rezultatų, nes buvo viešosios opinijos balsas ir, užuot ieškojusi „politinio pobūdžio pateisinimų“, smerkė kiekvieną neteisėtumą. Tautų Teisių Lyga pasirenka tą patį tikslą. Ji ves kovą už tautų laisvę, kartu būdama giliai įsitikinusi, kad tuo būdu gina ir paskiro žmogaus laisvę, nes žmogus negali būti laisvas, jei jo tėvynė nėra laisva“.

LIETUVIŲ MENININKŲ ŽINIAI

Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 19 d. anglų zonoje, Braunschveige atidaryta visų tautybių D.P. menininkų meno kūrinių ir liaudies dirbinių parduotuvė. Lietuviai menininkai, norintieji parduoti savo kūrinius, gali už tam tikrą komisio nuosimtį, tai padaryti. Taip pat šioje parduotuvėje menininkai galės nusipirkti reikalingų tapybai ir kitoms meno sritims medžiagų. Šioje parduotuvėje klijentūrą sudarys anglų kariai ir kt. Visais šiais reikalais prašome kreiptis laiškais (rašyti lietuviškai) arba asmeniškai šiuo adresu: Wladimis Pitulej, (20) Braunschweig, Madamenweg 171, bei Frau Scholz.

Mintis

Thought • Lithuanian Daily Newspaper • Permitted by UNRRA Team 155 • Atsakingasis redaktorius ir leidėjas J. Vasaitis • Eina kasdien be šventadienių • Memmingenas, Airport, Baltic Camp • Prenumerata mėn. 10 RM • Atskiras numeris 40 pl. • Konto: Volksbank Memmingen e.G. m. b. H. Memmingen (Bayern) Nr. 9149 • Spausdina Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e. G. m. b. H., Memmingen (Bayern).